

ปกิณกะ

ปริศนา-ออร์โธปิดิกส์

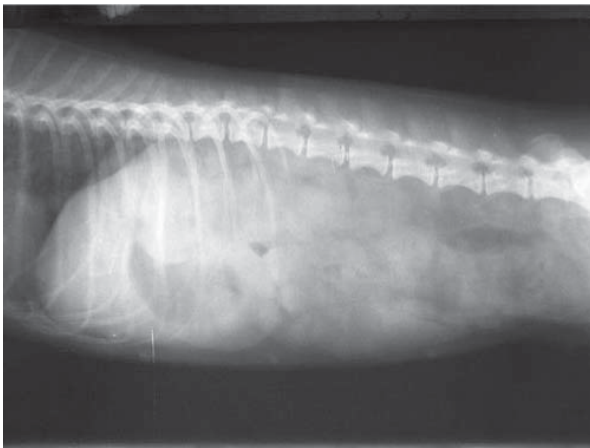
บุรินทร์ บุญศรี

โรงพยาบาลสัตว์เมตตา ถนนช้างคลาน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

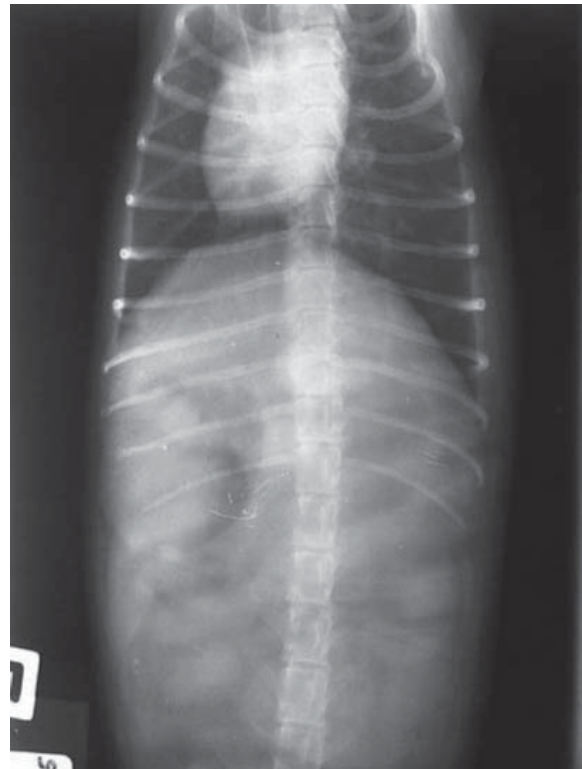
ประวัติสัตว์ป่วย

สุนัขพันธุ์พุดเดิ้ล เพศผู้ อายุ 5 ปี น้ำหนัก 3 กิโลกรัม มาพบสัตวแพทย์เนื่องจากสุนัขมีอาการไม่ยอมลุกเดิน จากการตรวจร่างกาย สุนัขมีอาการอัมพฤกษ์ของขาหลังทั้งสอง (paralysis) และไม่ตอบสนองต่อความเจ็บปวด (no deep pain) อุณหภูมิร่างกาย 102 °F เมื่อคลำบริเวณช่องท้องพบว่ากระเพาะปัสสาวะ

เต่งมาก จากนั้นทำการตรวจวินิจฉัยเพิ่มเติม โดยการถ่ายภาพรังสี ตำแหน่งสันหลังช่วงอก ไปจนถึงท้ายลำตัว ในท่า lateral view (รูปที่ 1) และ ventrodorsal view (รูปที่ 2) จากประวัติสัตว์และภาพถ่ายรังสี จึงให้การแปลผล ตลอดจนวินิจฉัยความผิดปกติที่เกิดขึ้น

รูปที่ 1 ภาพถ่ายรังสีในท่า Lateral view

รูปที่ 2 ภาพถ่ายรังสีในท่า Ventrodorsal view

คำตอบปริศนาทางออร์โธปิดิกส์

จากภาพถ่ายรังสี ตำแหน่งกระดูกสันหลังส่วนเอว (lumbar vertebrae) พบลักษณะ radio-opaque ระหว่าง L2-L3 ซึ่งเรียกว่า mineralized disc เป็นลักษณะที่พบได้ เมื่อเกิดภาวะการเสื่อม (degeneration) ของหมอนรองกระดูก (Intervertebral disc) ส่งผลให้หมอนรองกระดูกสูญเสียคุณสมบัติความยืดหยุ่น (flexibility) และเกิดความไม่มั่นคง (Instability) และทำให้เกิดการเลื้อนของหมอนรองกระดูกไปกดทับ (compression) ไขสันหลังได้ เรียกว่า ภาวะหมอนรองกระดูกเคลื่อน (herniated disc) หรือ intervertebral disc disease (IVDD)

วิจารณ์

IVDD พบได้บ่อยในสุนัขกลุ่ม chondro dystrophic breeds เช่น บีเกิ้ล ดัชชุน พุดเดิ้ล และพบในสุนัขที่มีอายุประมาณ 5 ปีขึ้นไป^(1,2) สามารถแบ่งโรคตามลักษณะการเกิดได้ 2 แบบ คือ Hansen type I disk disease และ Hansen type II disk disease อาการทางคลินิกที่พบได้แก่ มีอาการเจ็บเล็กน้อย หรือเจ็บเมื่อมีการกดบริเวณสันหลังส่วนที่เป็นโรค มีอาการเดินเซ ไม่ยอมลุกเดิน ตัวเกร็ง ไปจนถึงขาหลังเกิดอัมพาต ไม่สามารถควบคุมการขับถ่ายปัสสาวะได้ อาการทางคลินิกจะแตกต่างกันไปขึ้นกับความรุนแรงของการกดทับ⁽³⁾ โดยให้คะแนนการตรวจทางระบบประสาท (neurological grade) ได้ตั้งแต่เกรด 1 ถึง 5 คือ ยังตอบสนองปกติ (no deficits) ไปจนถึงไม่ตอบสนองต่อความเจ็บปวดรุนแรง (no deep pain) ในการวินิจฉัยโรคสามารถใช้การถ่ายภาพรังสี (radiograph) แต่อย่างไรก็ตามการใช้เทคนิคการถ่ายภาพรังสีมีความแม่นยำต่อการระบุตำแหน่งวิธีการที่ประมาณ

60-70% การใช้เทคนิคอื่นๆ เพิ่มเติมจึงมีความจำเป็นเพื่อวินิจฉัยยืนยัน เช่น การตรวจน้ำไขสันหลัง การใช้สารทึบรังสี (myelography) ตลอดไปจนถึงการใช้เครื่องมือพิเศษ เช่น magnetic resonance imaging (MRI) หรือ computed tomography (CT) ซึ่งจะสามารถช่วยบ่งชี้วิธีการที่เกิดขึ้นได้แม่นยำมากกว่าการถ่ายภาพรังสีเพียงวิธีเดียว^(1,2,3)

การรักษา IVDD ทำได้โดยรักษาแบบประคับประคอง (conservative treatment) คือ การใช้ยาลดอักเสบ (anti-inflammatory drugs) ร่วมกับการทำกายภาพบำบัดและการจัดการสุขภาพอื่นๆ ในขณะที่การผ่าตัดลดการกดทับไขสันหลัง (decompression) เช่น hemilaminectomy pediculectomy ซึ่งยังคงเป็นแนวทางการรักษาที่ดีโดยเฉพาะในรายที่มีอาการอัมพาต และไม่ตอบสนองต่อความเจ็บปวดรุนแรง⁽³⁾

เอกสารอ้างอิง

1. Sharp JH, Wheeler J. Small Animal Spinal Disorders. 2nd ed. Edinburgh: Elsevier science; 2005; p.121-33.
2. Outi M. Surgical Decompression in Dogs with Thoracolumbar Intervertebral Disc Disease and Loss of Deep Pain Perception: A Retrospective Study of 46 Cases. Acta Vet. Scand. 2005; 46: 79-85.
3. Neaas A. Clinical Aspects of Surgical Treatment of Thoracolumbar Disc Disease in Dogs. A Retrospective Study of 300 Cases. Acta Vet. Brno. 1999; 68: 121-30.